

Til lovforslag nr. L 66. Betænkning afgivet af Retsudvalget den 8. december 2005

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om offentlige indsamlinger og pyramidespil

(Rammeorganisationers adgang til at foretage gade- og husindsamling)
[af justitsministeren (Lene Espersen)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 16. november 2005 og var til 1. behandling den 29. november 2005. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Samråd

Udvalget har stillet 2 samrådsspørgsmål til justitsministeren og 2 samrådsspørgsmål til udviklingsministeren til mundtlig besvarelse. Ministrene har besvaret spørgsmålene i et samråd med udvalget den 8. december 2005.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 4 spørgsmål til justitsministeren og 5 spørgsmål til udviklingsministeren til skriftlig besvarelse. Spørgsmål 1 er besvaret, og spørgsmål 2-9 forventes besvaret inden 2. behandling af lovforslaget. 1 af udvalgets spørgsmål og justitsministerens besvarelse heraf er optrykt som bilag til betænkningen.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (S, RV, SF og EL) vil stemme hverken for eller imod lovforslaget ved 3. behandling.

Mindretallet bemærker:

Lovforslaget er blevet til på baggrund af finanslovsaftalen for 2006 indgået mellem regeringen og Dansk Folkeparti. Aftalen indeholder yderligere forringelser for de ngo'er, der arbejder med udviklingsarbejde. Først har regeringen og Dansk Folkeparti skåret i bevillingerne til udviklingshjælp, dernæst stiller de nu forslag om, at bistandsorganisationer allerede fra 2006 skal præstere en egenfinansiering på 5 pct. for at oppebære statstilskud. Den egenfinansiering skal stige til 10 pct. allerede om 1 år. Dette betyder altså, at nogle af organisationerne skal til at samle mere ind end de gør i dag, for fortsat at modtage tilskud.

Bistandsorganisationerne skal ikke længere bedømmes på kvaliteten af deres arbejde, men på, hvem som kan samle flest penge ind.

For at det ikke skal være helt umuligt for ulandsorganisationerne at finde en sådan egenfinansiering, giver man dem med det her lovforslag nådigst ret til en gang om året at gå ud med raslebøssen og samle penge ind. Her er konkurrencen allerede hård, for ud over indsamlinger i forbindelse med katastrofer er der en række andre indsamlinger.

Udviklingsministeren vurderer, at ingen vil få problemer med egenfinansieringen på 5 pct. i 2006, men at især Ibis og Mellempolitisk Samvirke vil kunne få problemer med at imødekomme kravet i 2007. Mindretallet mener, at kravet

om 10 pct. egenfinansiering er fuldstændig uansvarligt, især når regeringen ikke vil drøfte muligheden af en indfasning af kravet.

Kravet om egenfinansiering vil altså få store konsekvenser for nogle af organisationerne, og for alle vil det betyde yderligere administration og mindske organisationernes muligheder for at bruge indsamlede midler til at støtte små og innovative projekter i verdens fattigste lande. Yderligere frygter oppositionen, at det på sigt vil ramme endnu hårdere, hvis regeringen og Dansk Folkeparti vil sætte 10-procents-kravet yderligere op et spørgsmål, regeringen og Dansk Folkeparti er blevet stillet flere gange i lovbehandlingen, uden at nogen af de adspurgte dog har villet svare.

Oppositionen ser det her forslag som et slet skjult forsøg på endnu en gang at skære ned i ulandsbistanden. Det er mindretallet stærkt imod. Oppositionen mener ikke, at regeringen kan måle den folkelige forankring, som den gør, nemlig udelukkende ved at se på, hvor mange penge man kan samle ind.

Tværtimod støtter oppositionen den opfattede, Dansk Røde Kors, Care, Folkekirkeens Nødhjælp, Ibis, Mellemføkeligt Samvirke og Red Barnet har, når de – i øvrigt efter aftale med den nuværende regering – dels definerer folkelig forankring bredt, dels allerede lever op til eksplicite krav om medlemstal til enkelte organisationer.

Oppositionen mener, at forslaget i negativ forstand er smart på den måde, at hvis man stemmer imod forslaget, kan regeringen og Dansk Folkeparti hævde, at de giver bistandsorganisationerne en reel mulighed for at vise deres folke-

ge forankring ved at indsamle penge, mens oppositionen ikke en gang vil give dem denne mulighed.

Med andre ord er det en såkaldt vind/vindsituation for regeringen og Dansk Folkeparti. Støtter oppositionen lovforslaget, kan flertallet gå ud og sige, at der var bred opbakning bag forslaget. Stemmer oppositionen nej til forslaget, kan flertallet sige, at den ikke bakker op om bistandsorganisationernes arbejde, fordi den ikke vil give dem mulighed for at indsamle penge til finansiering af projekterne.

Og så om indsamlingsloven: Den er gammel, den er restriktiv. I dag fremstår den fuldstændig ulogisk og uigennemskuelig. Med andre ord har vi at gøre med noget værre juks. Den foreslåede ændring gør blot dette endnu værre.

Mindretallet vil ikke legitimere den måde, som egenfinansieringskravet bliver indført på, men de samme partier ønsker heller ikke at stemme imod en marginal forbedring for de tre organisationer, der vil få bedre muligheder for at samle penge ind. Det er en marginal forbedring, der bedst kan beskrives som et plaster på et åbent benbrud.

Siumut, Tjóðveldisflokkurinn, Fólkaflokkurinn og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Birthe Rønn Hornbech (V) Michael Aastrup Jensen (V) Karsten Nonbo (V) Søren Pind (V)

Peter Skaarup (DF) fmd. Kim Christiansen (DF) Hans Kristian Skibby (DF) Tom Behnke (KF)

Charlotte Dyremose (KF) Morten Bødskov (S) Per Kaalund (S) Lissa Mathiasen (S)

Frode Sørensen (S) Elisabeth Arnold (RV) Simon Emil Ammitzbøll (RV) Anne Baastrup (SF)

nfmnd. Line Barfod (EL)

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende L 66

Bilagsnr.	Titel
1	Meddelelse om åbning af spørgsmål
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	1. udkast til betænkning.
5	Pressemeddelelse om åbent samråd
3	Kopi af brev af 14/1-05 fra Ibis m.fl. til ministeren for udviklingsbistand vedr. egenfinansiering

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 66

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om, hvilke organisationer som er omfattet af undtagelsen i loven, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om talepapir til samrådsspørgsmål A-D, til justitsministeren
3	Spm. om talepapir til samrådsspørgsmål A og B til udviklingsministeren
4	Spm. om ministerens overblik over, hvilke foreninger der er berettiget til at foretage indsamlinger, til justitsministeren
5	Spm. om loft over egen finansiering, til udviklingsministeren
6	Spm. om oversigt over indsamlede midler, til justitsministeren
7	Spm. om ministerens kommentar til henvendelsen af 14/11-05 fra Ibis m.fl, til udviklingsministeren
8	Spm. om notat om de økonomiske konsekvenser for organisationerne, til udviklingsministeren
9	Spm. om ministerens kommentar til artikel i Kristeligt Dagblad 30/6-05: »Folkekirkenes Nødhjælp vil gentage politisk profilering i Roskilde« og Berlingske Tidende 14/8-05: »Find et nyt navn til Folkekirkenes Nødhjælp«, til udviklingsministeren

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende L 66

Samrådspm.nr.	Titel
A	Samrådspm. om de økonomiske konsekvenser af lovforslaget, til justitsministeren og udviklingsministeren
B	Samrådspm. om konsekvenserne for nødhjælps- og projektarbejdet, til justitsministeren og udviklingsministeren
C	Samrådspm. om begrænsningen af gade- og husindsamlinger, til justitsministeren
D	Samrådspm. om konkurrencen på indsamlingsområdet, til justitsministeren

Bilag 2

Et af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålet og svaret er optrykt efter ønske fra DF.

Spørgsmål:

»Ville det ikke være aktuelt med en revidering af de organisationer der udover rammeorganisationerne er omfattet af undtagelsen i indsamlingslovens § 7, stk. 3, således at Justitsministeriet havde et klart overblik over disse organisationer?«

Svar:

Det følger af indsamlingslovens § 1, at en offentlig indsamling skal anmeldes til politiet, inden den iværksættes. Efter § 2 må offentlig gade- og husindsamling ved personlig eller telefonisk henvendelse ikke finde sted.

Uanset forbuddet i indsamlingslovens § 2 mod offentlig gade- og husindsamling kan foreninger mv., som gennem en længere årrække forud for lovændringen i 1971 med Justitsministeriets tilladelse har afholdt offentlig gade- og husindsamling, en gang om året foretage sådan indsamling til det formål og i samme form og udstrækning, hvortil tilladelse senest har været givet, jf. indsamlingslovens § 7, stk. 3. Baggrunden for indførelsen af denne ordning var, at forbuddet kunne få mærkbare følger for de foreninger mv., som gennem en længere årrække forud for lovens vedtagelse i 1971 havde fået en betydelig del af sine indtægter fra regelmæssig gade- og husindsamling.

Indsamlingsbekendtgørelsen indeholder i et bilag en fortegnelse over de foreninger mv., der er omfattet af undtagelsen i indsamlingslovens § 7, stk. 3. I afsnit 2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget er angivet, hvilke foreninger mv. der er optaget på fortegnelsen, ligesom

det er anført, at Justitsministeriet ikke er bekendt med, om alle de ovenfor omtalte organisationer mv. fortsat eksisterer, og om de udnytter adgangen til at foretage gade- og husindsamling.

Bemyndigelsen i indsamlingslovens § 7, stk. 3, giver ikke Justitsministeriet mulighed for administrativt at føje nye foreninger mv. til denne fortegnelse. Derimod vil der efter Justitsministeriets opfattelse ikke være noget til hinder for, at foreninger, som ikke længere eksisterer, slettes fra fortegnelsen.

Justitsministeriet har via undersøgelser på internettet mv. søgt at klarlægge, om alle de foreninger mv., der er optaget på fortegnelsen, fortsat eksisterer. På grundlag af disse undersøgelser må det formentlig antages, at langt de fleste af de foreninger mv., som fremgår af bilaget til indsamlingsbekendtgørelsen, fortsat eksisterer. Justitsministeriet finder derfor ikke, at der er tilstrækkelig anledning til at ajourføre fortegnelsen. Det bemærkes i denne forbindelse, at det forhold, at en forening ikke optræder på Internettet eller i telefonbogen mv., ikke nødvendigvis betyder at en forening er ophørt, og det vil kunne være vanskeligt at skaffe fuldstændig klarhed herom.

Det bemærkes dog, at en række foreninger mv. alene har tilladelse til at foretage gade- og husindsamling i Storkøbenhavn eller i flere amter. Justitsministeriet vil i forlængelse af en vedtagelse af lovforslaget nærmere overveje, om der som følge af nedlæggelsen af amterne i forbindelse med kommunalreformens ikrafttræden den 1. januar 2007 vil kunne være anledning til at ajourføre den geografiske afgrænsning af disse foreningers tilladelse til at foretage gade- og husindsamling.